

Kysely eläkeläisille: Miten eläkkeiden verotuksen kiristäminen vaikuttaisi toimeentuloon?

Raportti 11.12.2023

Irene Vuorisalo
Vanhusasiamies
Eläkeliitto ry

Kyselyn tausta: yhden prosentin indeksijarrua vastaavan veronkorotuksen toteuttaminen työeläkkeisiin

Eduskunta ei kiristänyt työeläkkeiden verotusta käsitellessään vuoden 2024 tuloveroasteikkoa (HE 34/2023 vp). Eläkeläisten mielestä päätös oli kannatettava, selviää Eläkeliiton tekemän suurkyselyn valossa (n = 7364).

Vihreät ehdottivat sukupolvien välistä solidaarisuutta lisäävän yhden prosentin indeksijarrua vastaavan veronkorotuksen toteuttamista työeläkkeisiin eläkeläisköyhyyttä syventämättä (VaVM 8/2023v vp). Taustalla oli kansanedustaja Atte Harjanteen aloite, jolla toteutettaisiin 1 prosentin suuruinen työeläkkeiden indeksijarru, siten että työeläkkeiden verotusta tulisi kiristettäisiin 0,52 prosenttiyksiköllä niillä, joiden bruttoeläketulon määrä ylittää 13 500 euroa vuodessa.

Alarajan kohdalla esitys olisi osunut eläkeläisiin, joiden tulot ovat 1 125 euroa kuukaudessa. Eläkeliitto selvitti liiton verkkosivuilla ja Facebookissa 2-15.11.2023 välisen ajan avoimena olleella kyselyllä, minkälaisia vaikutuksia työeläkettä saavat kansalaiset arvioivat ehdotuksella olevan.

Kyselyyn vastasi 7364 työeläkettä saavaa kansalaista, joista 6864 oli yli 65-vuotiaita.

Tilanne on tiukka jo nyt: huomattavan osan toimeentulo vaikeutuisi

Lähes kolme neljäsosaa (73 %) vastanneista arvioi oman toimeentulonsa vaikeutuvan, mikäli verotusta kiristettäisiin nykyisestäään. Melko suuria ongelmia aiheutuisi lähes puolelle vastanneista ja suuria ongelmia lähes kolmasosalle.

Noin 20 % vastanneista katsoi, että oma toimeentulo ei vaikeutuisi merkittävästi. Vain 3 %:lla se ei vaikeutuisi ollenkaan.

Vastauksen sisältö ei riippunut vastaajan sukupuolesta ja iästä. Miehistä 74 % ja naisista 77 % arvioi kohtaavansa melko suuria tai suuria ongelmia.

Ikäryhmittäin tarkasteltuna kaikkein nuorimpien, alle 79-vuotiaiden eläkeläisten ikäryhmistä 78 % arvioi toimeentuloonsa aiheutuvan melko suuria tai suuria ongelmia, mikäli työeläkkeiden verotusta kiristettäisiin. 80-89-vuotiaista näin arvioi pienempi osuus (64%).

Parisuhde näytti jonkin verran suojaavan taloudellisilta ongelmilta. Yli kolmasosa (77 %) yksin asuvista arvioi olevan odotettavissa suuria tai melko suuria ongelmia. Puolison tai kumppanin kanssa yhdessä asuvista hieman alle kolmasosa (69 %) arvioi näin.

Mitä pienempi eläke oli, sitä suurempi oli suuria ongelmia ennakoivien osuus. Vähiten toimeentulovaikeuksia arvioitiin aiheutuvan yli 3000 e/kk/br eläketuloluokkaan kuuluvien vastauksissa.

Heistä 55 % koki, ettei verotuksen kiristys aiheuttaisi suuria ongelmia. Silti 30 % vastaajista myös yli 3000 e/kk/br eläketuloluokissa arvioi, että verotuksen kiristämisestä seuraisi melko suuria ongelmia.

Jokaisessa 2249 e/kk/br alittavassa eläketuloluokassa yli 70 % vastaajista arvioi verotuksen kiristämisen aiheuttavan melko suuria tai suuria ongelmia. 1249 e/kk/br eläketuloa saavien kohdalla näin arvioivien osuus oli 86 %. Yli puolet alle 1250 e/kk/br eläkettä saavien tuloluokissa arvioi, että toimentuloon tulisi nimenomaisesti suuria ongelmia jos verotusta kiristetään.

Mikäli eläkkeiden verotusta kiristettäisiin, vastaajista 94 % arvioi muiden eläkeläisten taloudellisten selviytymismahdollisuuksien muuttuvan selkeästi huonompaan tai huonompaan suuntaan nykyisestä.

Palkat ovat nousseet -eläkkeet eivät

Vastaajat halusivat tuoda ilmi sen, että eläkeläisten tulot eivät ole kasvaneet samassa suhteessa muiden tulonsaajien kanssa, minkä vuoksi eläkeläiset ovat jo valmiiksi taloudellisesti vaikeassa tilanteessa. Moni koki epärealistiseksi sen, että heille viimein annettua ja eläkejärjestelmän mukaista korotusta leikattaisiin pois verotusta kiristämällä.

”Eläkkeitä ei ole korotettu pitkään aikaan indeksidonnaisuuden vuoksi. Nyt kun siihen on oikeus, vedettäisiin takaisin korotusta veroina”.

Pitemmällä aikavälillä palkat ovat nousseet eläkkeitä nopeammin. Työeläkeindeksi nousi vuosina 1995–2022 yli 57 % ja ansiotasoindeksi lähes 115 %. Reaalinen nousu palkoissa on ollut 38 % ja eläkkeissä 1 %:n.¹ Eläkkeiden ostovoiman kehitys on ollut palkkojen ostovoiman kehitystä heikompia vuosien ajan.

Joka neljännessä avovastauksessa nousi esiin pöyristys siitä, miksi juuri eläkeläisiä ja pienituloisia pyritään verottamaan lisää. Vastauksia selittää se, että moni vastaajista koki, että taloudellisia haasteita on jo nyt. Avovastauksiin vastanneista 25 % kertoi jo nyt tinkivänsä erilaisista välttämättömyysmenoista.

Suomalaisten eläkkeet eivät ole suuria. Mediaanieläkkeen ollessa 1614 e/ /kk/br puolet suomalaisista vanhuuseläkeläisistä saa nettona enimmilläänkin vain alle 1300 euron suuruisia kuukausieläkettä. Sen varassa eletään jopa kymmeniä vuosia vailla mahdollisuutta kohentaa omaa tulotasoa esimerkiksi työllistymisen kautta. Yli 3000 e/kk/br eläketuloluokassa on suomalaisista eläkeläisistä alle 10 %.

Vastaajilla on vaikeuksia saada raha riittämään elämiseen. Vapaissa avovastauksissa (25 %) nousi esiin, että eläke on pieni, ja menot nousevat sekä ikääntymiseen liittyvien syiden (esim. lääkekulujen takia) että yleisten asumis- ja ruokakustannusten nousun takia. Eläkeläiset eivät myöskään saa monia työssä käyville osoitettuja etuja. Ehdotetun veronkorotuksen alarajan tuloja pidettiin valmiiksi niin pieninä, ettei niistä voida enää verottaa enempää.

”Elämä jo nyt kun ruoka, asuminen/vuokra, lääkkeet ja nyt aiotaan asumistuistakin leikata. Kaikki on jo nyt tukalaa, että elämänhalu alkaa pikkuhiljaa hiipumaan. Jatkuva huoli tulevasta pistää mielen matalaksi. Tunnelin päässä ei näy valonpilkahdustakaan.”

”Veronkorotuksille ehdoton ei! Ennen sai eläkkeestä muutaman kymppin säästöönkin, mutta nyt se on mahdotonta hintojen nousun myötä.”

”se eläkkeen alaraja, mitä veronkiristys koskisi, on nyt jo niin alhainen, ettei sillä mitenkään voi tulla toimeen varsinkin yksin asuva henkilö.”

Eläkkeiden verotus on jo ennestään palkkatuloa kireämpää

¹ ETK 2023

Verotuksen kireys palkansaajiin verrattuna on jo nyt monen mielestä epärealua. Eläkkeiden verotus onkin Suomessa palkkatuloa kireämpää niissä tuloluokissa, joissa suuri osa suomalaisten eläkkeistä on.² Joka neljännessä avovastauksessa ilmaistiin yleistä epäoikeudenmukaisuuden tunnetta siitä, että verotus ja työn verotus eläkkeellä on jo nyt kireää. Vastaajien mukaan eläkkeiden verotus on jo valmiiksi tiukkaa, eikä sitä tarvitse nostaa entisestään.

*"Eläkkeiden verotus on nyt jo kireämpää, kuin vastaavien palkkatulojen, mikä on epätasa-arvoista."
"Eläkkeiden verotus ollut jo kauan liian suurta."*

"Pienten eläkkeiden (1000–2000 € / kk) verotus on suhteettoman kova jo nyt, missään nimessä ei saa korottaa eläkkeen verotusta heidän osaltaan."

"Eläkeläisten verotus on jo nyt hyvin korkea. Ollessani ennen eläkkeelle jäämistä työelämässä, verotukseni oli pienempi kuin nyt. Eläkeläiset ovat rakentaneet tätä maata ja veronsa aikoinaan maksaneet, niin tuntuu hyvin epärealulta, että eläkeläisiä verotettaisiin entistä enemmän. Eläkkeet ovat muutenkin niin pieniä, kun niitä on nostettu suhdannepainotteisesti."

Siinä missä suurien palkkatulojen verotus tulee kevenemään, suurten eläkkeiden ei verotusta tulla helpottamaan.

Pienituloisuus eläkeiässä on täysin eri asia kuin pienituloisuus työssä

Vastasaajat kokivat, että veronkiristystä ehdottaneet tahot eivät ymmärrä todellisuutta, jossa eläkeläiset elävät. Suurimmassa osassa avovastauksista ihmeteltiin tehtyä ehdotusta.

"Vihreillä ei ole käsitystä tavallisen pienituloisen eläkeläisen arjesta."

Vanhuutta kohti toimintakyky heikkenee. Kaikista lääkekorvausoikeuksista 69 % on 65 vuotta täyttäneiden ryhmässä.³ 75 % yli 69-vuotiaista tarvitsee läheistensä apua tai julkisia tai itse ostettuja palveluita arjessa selviytymiseen.⁴ Silti yhä useampi vanhuuseläkeläinen tekee töitä sen vuoksi, ettei eläke riitä omaan elämiseen.⁵

Puskureita on vaikeaa kerätä, sillä pienistä eläkkeistä ei jää mitään säästöön. Ihmisen on tilanteen parantumatta sinniteltävä pienillä tuloilla jopa vuosikymmenien ajan.

*"Aivan järkyttävä ehdotus Harjanteelta. Kun jo nyt eläkeläisiä verotetaan enemmän kuin palkansaajia!!!"
"Verotusta hallitus on luvannut nimenomaan vähentää. Eläkeläinen ei pysty enää lisäämään tulojaan esimerkiksi tekemällä lisätöitä, mikä asettaa entisestään heikossa asemassa olevat eriarvoiseen tilanteeseen. Eläkeläisten terveydenhoitomenot ovat moninkertaiset nuorempiin verrattuna ja mm. hammashoito on yksi ensimmäisistä kuluista, joka on pakko jättää pois. Tämäkin ja muut terveydenhoidolliset poisjätöt aiheuttaa huomattavia kuluja myöhemmin yhteiskunnalle."*

Työssä käynti eläkkeeltä ei tässä kyselyssä merkittävästi muuttanut arviota verotuksen kiristykseen vaikutuksista. Työssä osittain ja koko päiväisesti käyvien luokissa 80 % arvioi, että joutuvansa tinkimään menoistaan, jos verotus kiristyy. Kokonaan eläkkeellä olevien luokassa luku oli 83 %.

² Veronmaksajain keskusliitto 2023

³ KELA 2023

⁴ EOA kertomus 2021

⁵ ETK 2023 News item (Polvinen et al.): [Working in retirement is often irregular and occasional – many fail to find suitable work \(etk.fi\)](#); Työeläkeyhtiö

ELO Kysely eläkkeen rinnalla töitä tekeville 2023

Ylipäättään työssäkäyntiä ei voida pitää laajamittaisena ratkaisuna ikääntyneiden ihmisten toimeentulon parantamaan. Siinä missä työikäinen ainakin teoriassa voi parantaa tulotasoaan työskentelemällä tai tekemällä tarvittaessa lisätöitä, korkea ikä on työllistymisen este jo vielä työikäistenkin keskuudessa.

Alimmissa eläkeryhmissä vaikeuksina näyttäytyivät ruoka, terveydenhoito ja liikkuminen, ylimmissä vaikeuksina liikkuminen ja harrastukset

Mikäli käytettävät tulot pienenisivät, eniten arvioitiin jouduttavan tinkimään ruuasta (61 % kaikista vastanneista). Yhtä paljon arvioitiin jouduttavan tinkimään omalla autolla liikkumisesta. Tämä aiheutti huolta, sillä omaa autoa tarvitaan välttämättömään asiointiin eikä korvaavia joukkoliikennevälineitä ei maaseudulla eikä haja-asutusalueilla tosiasiallisesti ole.

”Terveyden- ja sosiaalihuollon toimipisteitä vähennetään. On suuri ongelma päästä välttämättömiin terveys- ja hyvinvointipalveluihin tarpeen mukaan, koska palvelupisteet harvenevat ja ovat yhä vaikeammin saavutettavissa. Kelan ja verottajan toimipisteet ovat kaukana. Kotipaikkakunnallani ei ole enää yhtään pankkia ja ne ikäihmiset joilla ei ole maksukortteja käytössä joutuvat menemään taksilla hakeakseen käteistä rahaa lähimmästä pankista 50-70 kilometrin päästä. Monilla iäkkäillä ei ole enää ajokorttia.”

Terveydenhoidosta (esim. lääkärissä tai hammaslääkärissä käynnistä) arvioi joutuvansa tinkimään noin puolet kaikista vastaajista. Samoin oli harrastusten kohdalla. Lääkkeistä arvioi joutuvansa tinkimään 32 % vastaajista.

Yleisintä tinkiminen oli keskisuurissa ja siitä alaspäin olevissa eläketuloluokissa. Kaikista alle 1750 e/kk/br eläkettä saavista tuloluokista peräti 90 % ilmoitti joutuvansa tinkimään erilaisista menoista tai asioista.

Suurimmissa eläketuloluokissa (yli 3000 e/ /kk/br) 40 % arveli, ettei joudu tinkimään tarpeistaan. Silti myös suurimpia eläkkeitä saavien luokissa yli puolet (60 %) arvioi joutuvansa tinkimään erilaisista asioista.

Mitä pienempi vastaajan eläketulon luokka oli, sitä useammin vastaajat arvelivat joutuvansa tinkimään ruuasta. Siitä tinkisi puolet tuloluokassa 2250-2499 e/kk/br (52 %) ja 68 % tuloluokissa 749-1249 e/kk/br. Terveydenhoidosta tinkiminen liittyi niin ikään tuloluokkaan. Tuloluokassa 749-1249 e/kk/br 55 % arvioi joutuvansa tinkimään terveydenhoidosta. Vastaavasti tuloluokassa 2250-2499 e/kk/br 45 % arvioi joutuvansa tinkimään terveydenhoidosta.

Suurten, yli 3000 e/kk/br eläketulojen luokassa, tinkiminen ei liittynyt yhtä usein välttämättömyysmenoihin. Suurin tinkimisen kohde oli tässä luokassa omalla autolla liikkuminen. Siitä arvioi joutuvansa tinkimään 64 % vastanneista. Toiseksi suurin kohde oli harrastukset (55%).

On silti pidettävä suurena lukuna sitä, että yli 2500 eläketuloluokassa 46 % arvioi joutuvansa tinkimään ruuasta ja 39 % terveydenhoidosta.

Jonkin verran tuloluokkiin liittyvää eroa on sosiaalisten suhteiden ylläpidon mahdollisuuksissa. Ylimmissä tuloluokissa ystävien ja läheisten tapaamisesta ei tingitä yhtä usein kuin alimmissa. Sosiaalisista kanssakäymistä arvioi joutuvansa vähentämään yli 30 % alimmissa eläketuloluokissa vastanneista, kun vastaava osuus ylimmissä eläketuloryhmässä vastanneiden kohdalla oli 25 %.

Sukupuolten välisissä arvioissa oli jonkin verran eroa keskenään. Naisista 64 % arvioi joutuvansa tinkimään ruuasta ja miehistä puolestaan vähemmän, 53 %. Terveydenhuollosta, harrastuksista tinkiminen oli hieman yleisempää naisilla (52 %) kuin miehillä (42 %). Läheisten tapaamisesta arvioi joutuvansa tinkimään 24 % miehistä ja 32. % naisista. Liikkumisesta omalla autolla tinkisi 71 % miehistä, kun naisista 57 %. Lääkkeistä tinkisi 30 % molemmista sukupuolista.

Verrattuna muihin tinkimisen kohteisiin lasten ja lastenlasten taloudellisesta auttamisesta ei yleisesti ottaen ei haluta tinkiä. Siitä kuitenkin tingitään tulotason mukaan hieman yllättävällä tavalla. Lastensa ja lastenlastensa taloudellisesta auttamisesta tinkivien osuus oli pienituloisimmissa eläketuloluokissa pienempi kuin suurituloisten luokissa.

Kaikkein alimmassakin tuloluokassa vain 19 % vastanneista arvioi tinkivänsä lastensa ja lastenlastensa taloudellisesta tukemisesta, jos nettotulot pienenevät. Kaikkein ylimmässä tuloluokassa lastensa ja lastenlastensa taloudellisesta tukemisesta arvioi tinkivänsä 31 % vastaajista.

Noin neljäsosa jokaisessa eläketuloluokassa arvioi joutuvansa tinkimään lämmityksestä. Joka kymmenes eläkeläinen alle 1749 e/kk/br eläketuloluokissa arvioi joutuvansa tinkimään asuntonsa vuokran tai yhtiövastikkeen maksusta.

Kaikista vastanneista 16 % arvioi, että ei joutuisi tinkimään mistään, jos verotus kiristyisi. Heistä 42 % on 2500 e/kk/br ja sen ylittävissä tuloluokissa.

Niistä vastanneista, jotka arvioivat joutuvansa tinkimään, kahdesta asiasta joutuisi tinkimään 14 %, kolmesta asiasta joutuisi tinkimään 20 % ja neljästä asiasta 15 %. Viisi tai useampia tingittäviä kohteita valinneita oli lukumääräisesti vähiten, mutta heitä oli kaikissa tuloryhmissä.

Kohde, josta kaikista vähiten halutaan tinkiä, on omien lastenlasten luonapito. Alle 10 % kaikista vastaajista arvioi joutuvansa tinkimään siitä.

Joka kymmenes avovastauksen kirjoittaja pohti sekä omaa että muiden taloudellista tilannetta, mikäli verotusta kiristettäisiin. Vastauksista kävi ilmi huoli siitä, etteivät varsinkaan pienituloiset ja yksinasuvat eläkeläiset pärjää taloudellisesti, eikä heillä ole varaa esimerkiksi terveystalouteen.

Tämä voi johtaa vastaajien mielestä siihen, että osa syrjäytyy, mikä puolestaan näkyy valtakunnallisesti lisääntyneinä hoitokustannuksina. Osa vastaajista oli myös sitä mieltä, että sen mitä yhteiskunta säästää verotusta kiristämällä se maksaa muilla tukimuodoilla.

Vastauksissa todettiin myös, että eläkeläiset kuluttavat paljon esimerkiksi kulttuuripalveluja, joista he joutuisivat luopumaan tulojen pienetessä. Tällä olisi vaikutuksia sekä yksilön että yhteiskunnan tasolla.

”Eläkkeellä joutuu muutenkin tarkkaan miettimään mihin rahat riittävät ja jos vielä kiristetään, on entistä tiukempaa.”

”Jos tulot pienenee, niin yksinolo kotona lisääntyy. Sosiaalinen kanssakäyminen vähenee. Elinpiiri kapenee. Muistisairaus lisääntyy, koska ei ole puhekuppania. Taantuu. Pelkotilat lisääntyvät. Ei enää suoriudu päivittäisistä toiminnoista.”

Toimeentulon kiristäjät eivät huomioi, että jokainen meistä on välillä maksajan ja saajan asemassa

Avovastauksisista 15 %-ssa ilmeni ällistystä sitä kohtaan, kuinka yksisuuntaiseksi sukupolvien välinen vastuu näytetään ymmärrettävän. Eläkeläisiä ihmetytti miksi omalla eläkkeellä toimeentuloon ei olisi oikeutta.

Vastaajat kokivat, että he ovat tehneet jo osansa yhteiskunnan hyväksi ja ehdotus verojen korotuksesta koettiin kohtuuttomana. Vastaajat ovat maksaneet jo veronsa töitä tehdessään ja eläke nähdään sukupolvien välisessä ketjussa ansaituksi. Moni peräänkuulutti myös kunnioitusta ja arvostusta heidän tekemäänsä työtä kohtaan.

Jokainen on välillä maksajana ja saajana. Elinvaihejäämälaskelman perusteella tiedetään kansalaisen olevan nettosaaja noin 25 ikävuoteen asti. Tämän jälkeen lähelle 60 ikävuotta kannamme työtä tekevinä kansalaisina vastuuta verojen ja maksujen muodossa muiden ikäryhmien hyvinvoinnista. Tätä vanhemmalla iällä tuloansaintakyky laskee ja siirrymme vaiheittain eläkkeelle.⁶

” Verot ja omaa itseä edeltävän sulkupolven eläke on maksettu omalla työllä. Kun on 50 v. ollut koko ajan töissä, ja maksanut verot tunnollisesti, niin kyllä eläkkeellä pitäisi päästä vähän helpommalla ”

”Olen 15-vuotiaasta asti ollut työelämässä ja maksanut veroja, on väärin jos tästä pienestä eläkkeestä vielä verotus nousisi”

Ikääntyneet ovat tuottava väestöryhmä

Joka kymmenes avovastaukseen kirjoittanut toi esiin eläkeläiset tuottavina kansalaisina.

”Eläkeläiset pitävät Suomen pyörimässä. Kulutamme eläkkeemme omassa maassa.”

Tutkimusten perusteella tiedetään eläkeläisten tuottamien aineettomien ja aineellisten voimavarojen panoksen olevan suuri kaikilla hyvinvoinnin ulottuvuuksilla. Noin 70 % isovanhemmista hoitaa lapsenlapsiaan.⁷ Isovanhempien panoksen lastenlastensa hoitamisen rahalliseksi arvoksi on esitetty 540 miljoonaa euroa vuosittain. Vuonna 2012 oli käytännöllistä apua aikuisille lapsilleen antanut yli puolet ja taloudellista apua hiukan alle puolet 62–67-vuotiaista.⁸ Samaan aikaan peräti 70 prosenttia 62–67-vuotiaista antaa omille vanhemmilleen käytännöllistä apua.⁹

Valtion, kuntien ja seurakuntien keräämissä veroissa ovat mukana iäkkäiden maksamat tulo-, omaisuus- ja kulutusverot. Vuonna 2021 perintö- ja lahjaveroa maksettiin kaikkiaan 826 miljoonaa euroa. Perinnöt ja rahalahjat nuoremmille sukupolville muodostavat huomattavan tulo- ja omaisuusvirran.¹⁰

lääkkäät toimivat omaishoitajina. Kuntaliiton mukaan 57 % omaishoidon sopimuksen tehneistä omaishoitajista oli yli 65-vuotiaita vuonna 2021. Kelan arvioi eri ikäisten antaman omaishoidon ja epävirallisen avun kokonaisarvon olevan 2 miljardia euroa vuosittain. Tästä ainakin puolet on yli 65-vuotiaiden antamaa. Omaishoidon rahallinen korvaus ja tukipalvelut on pienempi kuin omaishoitajien tekemän työn yhteiskunnallinen arvo on.

On huomattava, että valtaosa suurimpien kansanterveys- ja potilasjärjestöjen jäsenistä on yli 70-vuotiaita. Vapaaehtoistyön tekijöistä kaikkein aktiivisin ryhmä ovat eläkeläiset: 40 prosenttia 65–79-vuotiaista tekee vapaaehtoistyötä.¹¹

Suomessa vapaaehtoistyön vuosittaiseksi arvoksi voidaan arvioida kolme miljardia euroa eli 1,5 prosenttia bruttokansantuotteen arvosta. Ilman sosiaali- ja terveysjärjestöjen vapaaehtoisia monia suomalaisten hyvinvointia tukevia palveluja ei olisi, eikä julkinen sektori pysty paikkaamaan järjestöjen ja vapaaehtoisten tekemää työtä.¹²

⁶ Kehittyneet maat 2010, Pelkonen TELA 28.11.2023 / Lee, Mason and members of the NTA network (2014) Is Low Fertility Really a Problem? Population Aging, Dependency, and Consumption. Science (346)

⁷ Grandfather Investment Versus Grandmother Investment. Antti O. Tanskanen & Mirikka Danielsbacka 2018

⁸ Topo, Jyrkämä 2020. ”lääkkäät Kasvattamassa Yhteisiä Ja Yksityisiä Voimavaroja”. Gerontologia 34 (4):323-27

⁹ Danielsbacka, Karisto, Tanskanen 2020 Isovanhemmat julkaisussa Danielsbacka, Hämäläinen, Tanskanen (toim), Suomalainen auttaminen. Gaudemus, sivut 135-154

¹⁰ <https://www.lapinkansa.fi> > Eduskunnasta 16.8.2022

¹¹ Topo, Jyrkämä Gerontologia 34(4), 2020 Helsinki

¹² Kansalaisareena 2019 https://kansalaisareena.fi/wp-content/uploads/2019/12/Vapaaehtoistoiminnan_arvo_PageView_WEB.pdf

Joka kymmenes vastaajat ehdotti, että verotuksen kiristämisen sijaan veroja tulisi ennemminkin alentaa tai tehdä muita mahdollisia helpotuksia pientuloisten eläkeläisten tukemiseksi.

Edellä esiteltyjen lisäksi vastausaineistossa on mainintoja, joissa todetaan pelkästään, että veroa ei tule nostaa (≈5 %) sekä yksittäisiä kommentteja tai harvempia mainintoja saaneita teemoja.

Ikääntyneiden aineellinen vauraus ei katoa kansantaloudesta

Pörssiosakeomistuksia tai sijoitusvarallisuutta ei kyselyssä kysytty.

Sijoitusvarallisuutta omistavien osuus on viimeisen 20 vuoden aikana kasvanut kaikissa ikäluokissa Suomessa.

Vuonna 2022 ikäryhmässä 0-15-vuotiaat pörssiosakkeita ja sijoitusrahastoja oli 20 %:lla ikäryhmästä, 30 %:lla 16-24-vuotiaiden ikäryhmästä, 38 %:lla 65-74 -vuotiaiden ikäryhmästä ja 37 %:lla 75-vuotiaiden ja sitä vanhempien ikäryhmästä. Pitkällä aikavälillä vuodesta 2009-2022 sijoitusvarallisuutta omistavien osuus on alimpien ikäluokkien (0-15-v. ja 16-24-v.) sisällä noin kaksinkertaistunut.

Sijoitusvarallisuudessa havaittavien erojen selityksenä on ikä. Sijoitusvarallisuuden arvon muutoksiin esimerkiksi arvonnousun, säästämisen, korkoa korolle -ilmiön ja perintöjen vuoksi vaikuttaa olennaisesti aika.

Vuonna 2019 55 vuotta täyttäneet omistivat noin 70 prosenttia yhteenlasketusta pörssiosake- ja sijoitusrahastovarallisuudesta. Sijoitusten markkina-arvojen muutokset voivat vaikuttaa merkittävästi, kun tarkastellaan eri vuosien sijoitusvarallisuuden arvoa sekä varallisuuseroja.

Ikääntyneiden ihmisten aineellinen varallisuus ei sinällään katoa kansantaloudesta. Se siirtyy kulutukseen, periytyy aikanaan edelleen joko perintökaaren tai testamentin tai molempien ohjaamana jatkaen kiertoaan.

--

Taustamuuttajat

-Vastaajista kokoaikaisesti eläkkeellä oli 92 %. Eläkkeellä ja joko kokonaan tai osittaisesti työelämässä oli 7,2 % vastaajista.

-Yli puolet kaikista vastaajista oli 70-79-vuotiaiden ikäryhmässä. Seuraavaksi suurin vastaajaikäryhmä olivat 65-69-vuotiaat (33%). Yli 80-vuotiaita oli 8 %. Heistä 1,2 % oli yli 90-vuotiaita.

-Sukupuoli: 67 % naisia, 33 % miehiä

-Puolison tai kumppanin kanssa asui 60 % vastaajista ja 40 % yksin.

-Omistusasunnossa asui 82 %, vuokralla 13 %

-58,6 % aineiston eläkkeistä oli luokissa 1250-2249 e/kk/br

-Aineistossa yleisimmin esiintyvä eläkeluokka puolestaan on 1250-1499 eur/kk

-Aineiston mediaanieläkeluokka: tuloluokan osalta suuruusjärjestykseen asetetun aineiston keskimäinen eläkeluokka on 1750-1999 eur/kk.

-Avovastauksia 2631